

АНАЛІЗ СУЧАСНИХ ПРОБЛЕМ ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВ ХЛІБОПЕКАРСЬКОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ**М.О. Бляхарчук**

Луцький національний технічний університет, mariya_shkabura@mail.ru

Стрімкий розвиток економіки України, глобалізація світової економіки на перше місце в ієрархії суспільних цінностей виводить інформацію та знання. Формування достовірної та якісної інформації про господарський стан підприємства є завжди актуальним для усіх користувачів таких даних. Саме завдяки вміло обраній обліковій політиці стає можливим задоволення потреб в обліковій інформації різних груп її користувачів. Процес формування облікової політики підприємств характеризується низкою проблем, не винятком є і підприємства хлібопекарської промисловості, які окрім того мають і свої специфічні особливості.

Питання формування облікової політики досліджувала низка українських науковців, зокрема: М.Т. Білуха, Ф.Ф. Бутинець, С.Ф. Голов, Г.М. Давидов, П.Є. Житний, Г.Г. Кірейцев, Л.М.Кіндрацька, Ю.А.Кузьмінського, М.В.Кужельного, М.С.Пушкар, В.В.Сопко, В.Г.Швец; і зарубіжних –А.С.Бакаєв, П.С.Безруких, М.Ф. ван Бреда, Н.П.Кондраков, С.О.Ніколаєва, В.Ф.Палій, Л.П.Хабарова, Е.С.Хендриксен, Л.З.Шнейдмана. Проте залишаються актуальними питання формування облікової політики підприємств конкретних галузей економіки.

У процесі формування облікової політики бухгалтери стикаються з такою проблемою як відсутність законодавчо встановленої форми наказу про облікову політику, яка б містила положення щодо методології, методики та організації бухгалтерського обліку на підприємстві. Лист МФУ від 21.12.2005 р. №31–34000–10–5/27793 «Про облікову політику» [1], містить лише деякі загальні положення та неповний перелік елементів Наказу про облікову політику.

На сьогодні діючі нормативно–правові акти не передбачають механізму формування облікової політики. Слід погодитися з думкою Пушкаря М.С.: « Для виправлення ситуації, що склалася, доцільно розробити поряд з іншими національними П(С)БО стандарт «Облікова політика підприємства», як це зроблено в Російській Федерації, де розроблено і уведено в дію Положення бухгалтерського обліку №1 «Облікова політика організації». Також у Міжнародних стандартах фінансової звітності передбачено окремий стандарт бухгалтерського обліку №8 «Облікові політики, зміни в облікових оцінках помилки», який розкриває методологічні питання формування облікової політики. » [2, с.59]

Нове П(С)БО «Облікова політика підприємства» має визначити порядок формування облікової політики та загальні вимоги до її елементів, окрім вимог до змін в обліковій політиці, що передбачено П(С)БО 6 «Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах».

Запровадження нового П(С)БО «Облікова політика підприємства», що буде взаємоузгоджувати в собі всі вимоги чинного законодавства в питанні облікової політики та буде відповідати вимогам МСФЗ та МСБО, дозволить підприємству формувати таку облікову політику, що надасть можливість формувати достовірну фінансову звітність, підвищить ефективність діяльності підприємства, полегшить аудиторські перевірки та допоможе урегулювати конфлікти з податковими органами.

Допоки П(С)БО «Облікова політика підприємства» не запроваджене, слід спиратись на професійне судження бухгалтерів, що передбачено МСБО 8 п.10: «у випадку відсутності стандарту або тлумачення, які конкретно застосовуються до операції, іншої події або умови, управлінський персонал має застосовувати судження під час розробки та застосування облікової політики, що приводить до інформації, яка є: а) доречною для потреб користувачів з прийняття економічних рішень;б) достовірною...» А також згідно МСБО 8 п.12 потрібно враховувати: «професійну літературу з обліку та прийняті галузеві практики, тою мірою, якою вони не суперечать стандартам та тлумаченням».[3]

Тут ми стикаємось з наступною проблемою – непрофесіоналізмом бухгалтерів на деяких підприємствах. Для залучення висококваліфікованих фахівців щодо бухгалтерського обліку чи то власних, чи залучених потрібні значні фінансові ресурси. А малі підприємства (в хлібопекарській галузі в кожній області України 150–200 міні пекарень [4]) не мають ні достатніх коштів, ні великого обсягу облікової роботи для залучення професіоналів. Щодо здавалося б багатими ресурсами хлібокомбінатів, то за даними Держкомстату у 2010 році 37 % підприємств по виробництву хліба та хлібобулочних виробів були збитковими, у 2011 – 40%, а в 2012 – 46%. [5]

Окрім того, відсутній зовнішній контроль якості ведення бухгалтерського обліку, бухгалтери бояться податкових перевірок, тому головною метою своєї роботи вбачають заповнення податкової звітності. Хоча і Податковий кодекс України передбачає наближення податкового обліку до бухгалтерського [6], деякі його вимоги стосовно обліку суттєво суперечать вимогам Міжнародних стандартів фінансової звітності. Тому на практиці бухгалтери часто обмежуються лише Наказом про облікову політику, який як правило залишається незмінним з початку діяльності підприємства.

Приоритетність податкового обліку призводить до декларативності бухгалтерського обліку і можливості появи доходів, що не обліковуються і відповідно не оподатковуються. З іншого боку очевидна мета податкових звітів, де занижений прибуток або взагалі показаний збиток. Можливо це є причиною такої великої кількості збиткових підприємств в хлібопекарській галузі. Адже такі високі показники збитковості суперечать головній меті бізнесу – отримання прибутку.

Ще одним елементом в цьому ланцюгу є виплата зарплати у конвертах, адже це не обліковані фінансові ресурси, які виникають внаслідок тінізації економіки. В Україні лише 223 хлібопекарські підприємства виплачують зарплату «по білому», всього ж на території України зафіксовано більш ніж 3500 виробників хліба.[7]

Тінізація економіки спотворює статистичну інформацію щодо ведення бухгалтерського обліку на підприємствах, а відсутність єдиної методології формування облікової політики не дозволяє співставити облікові політики підприємств навіть в межах однієї галузі. Це в сукупності перешкоджає процесу наукового обґрунтування побудови ефективного механізму формування облікової політики.

Ще одним недоліком облікової політики підприємств на сьогодні є відсутність облікової політики щодо управлінського обліку. Вміло організований управлінський облік дозволив би отримувати своєчасну та достовірну інформацію про господарську діяльність підприємству, здійснювати аналіз та контроль цієї діяльності, планувати та приймати управлінські рішення.

Таким чином, за умови врахування всіх вище проаналізованих проблем, облікова політика може стати засобом управління обліку, та забезпечити успішність та стабільність виробничої, фінансової та інвестиційної діяльності підприємства.

Список використаних джерел:

1. Про облікову політику [Електронний ресурс] : лист М-ва фінансів України від 23.12.2005 р. №31–34000–10–5/27793. – Режим доступу:http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/article/article?art_id=58984&cat_id=34931.

2. Пушкар М.С., Щирба М.Т. Теорія і практика формування облікової політики: Монографія. – Тернопіль: Карт–бланш, 2009. – 260 с.

3. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку 8 «Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки» – www.minfin.gov.ua.

4. В. Чопенко Хлеб под ценовым арестом / В. Чопенко // Зеркало недели. Украина. – №42, 23 ноября 2012 [Електронний ресурс] – Режим доступу http://ukrhlbiprom.org.ua/ua/publikaciii/hleb_pod_cenovim_arestom.html – Назва з екрану

5. <http://www.ukrstat.gov.ua/>

6. Податковий кодекс України / Голос України, №№ 229–230 (4979 – 4980), субота, 4 грудня 2010, ст.4–62

7. Васильченко А.Н. Некоторые особенности функционирования рынка хлеба в Украине / Васильченко А.Н. // Журнал «Хранение и переработка ЗЕРНА» №3 март 2013 [Електронний ресурс] – Режим доступу http://ukrhlbiprom.org.ua/ua/publikaciii/jurnal_hranenie_i_pererabotka_zerna_no3_mart_2013.html – Назва з екрану